

MTA LENDÜLET PROGRAM ÜGYREND

a Lendület Zsűri és a Lendület Bizottság tevékenységéről, valamint a Lendület pályázatok és támogatott kutatások kezelésének részletes szabályairól

Az ügyrend vonatkozik a Lendület alapkutatási pályázatokat értékelő, rangsoroló és támogatási döntést-előkészítő, valamint a Lendület Program keretében támogatott alapkutatások szakmai beszámolóit értékelő, minősítő és döntést-előkészítő eljárásokra.

1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) alapkutatási pályázatait rangsoroló testületek ügyrendjét az MTA-ról szóló 1994. évi XL. törvény, az MTA Alapszabálya és Ügyrendje, az MTA Titkársága Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ), valamint a Lendület Programról szóló elnöki határozat határozza meg.

2. SZERVEZETI HÁTTÉR

- 2.1 A Lendület pályázatok bírálatát és a Lendület-kutatócsoportok szakmai beszámolóinak értékelését az MTA elnöke által felkért értékelő testületek: a Lendület Bizottság és a Lendület Zsűri végzi, melynek felépítését a Lendület Programról szóló. elnöki határozat rögzíti.
- 2.2 A Lendület Bizottság és a Lendület Zsűri munkáját külső tudományterületi szakértők és az MTA Titkársága Kutatási Pályázatok Osztálya (továbbiakban: Osztály) segíti.
- 2.3 A tudományos értékelési munkában résztvevő minden személy összeférhetlenségi és titoktartási nyilatkozatot (1. sz. melléklet) köteles tenni.

A Lendület Bizottság

- 2.4 A Lendület Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) a Lendület Zsűri szakmai tudományértékelő munkája alapján döntésvajaslato készít az MTA elnöke számára a támogatandó pályázatokról, valamint a támogatott kutatások szakmai beszámolóinak minősítéséről.
- 2.5 A Bizottság hatáskörét ülésen gyakorolja, évente 2-3 alkalommal, a pályázatok, és beszámolók értékelésének időpontjától függően. Az ülések nem nyilvánosak.
- 2.6 A Bizottság ülésének napirendjét a Bizottság elnöke határozza meg az Osztály javaslata alapján.
- 2.7 A napirendről a Bizottság tagjai 7 munkanappal az ülés előtt írásban értesítést kapnak az Osztály kijelölt munkatársától.

- 2.8 A Bizottság ülésén a bizottsági tag képviselőre, alkalmi vagy állandó helyettes megbízására nincs lehetőség.
- 2.9 A Bizottság döntéseit ülésen, vagy távollévők közötti szavazás útján hozza az Akadémia alapszabálya és az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozat szerint. Határozatképességhez a szavazásra jogosultak több mint a felének jelenléte (ide értve a távjelenléte is) szükséges, elektronikus szavazás esetén a szavazásra jogosultak több mint felének leadott szavazata szükséges. A szavazás során csak igen vagy nem, támogatom vagy nem támogatom szavazat adható le érvényesen. Döntéshez a szavazásra jogosult jelenlévők (elektronikus szavazás esetén a szavazásban részt vevők) több mint a felének egyértelmű szavazata szükséges.
- 2.10 A Bizottság ülésein tanácskozási joggal részt vesz az Osztály vezetője, illetve az általa kijelölt munkatárs.
- 2.11 A Bizottság elnöke – akadályoztatása esetén – az elnöki feladatok eseti ellátásával a Bizottság valamely tagját bízhatja meg.
- 2.12 A Bizottság üléséről jegyzőkönyv elkészítése céljából hangfelvétel készül, mely felvételt a jegyzőkönyv jóváhagyását követő két hónapon belül törölni kell. Az ülésen hozott pályázati rangsor kialakítására vonatkozó javaslatot az Osztály vezetője, a Bizottság elnökének a jóváhagyásával megküldi az MTA elnökének döntésre.

A Lendület Zsűri

- 2.13 A Lendület Zsűri (a továbbiakban: Zsűri) szakmai tudományértékelő munkáját a három tudományterületnek (bölcseztudományok, társadalomtudományok, élettudományok, matematika és természettudományok) megfelelő csoportokban, ún. tudományterületi Szekciókban végzi, szekcióelnökök vezetésével. A tudományterületek tagolódását a 2. számú melléklet tartalmazza.
- 2.14 A tudományterületi Szekciók az ülésen kialakítják a tudományterülethez tartozó pályázatok kiválósági rangsorát.
- 2.15 A Zsűri feladata, hogy a három Szekció által javasolt szakmai kiválósági pályázati rangsort összeállítsa, egy egységes rangsorjavaslatot készítve a Bizottság számára.
- 2.16 Az ülésekre évente 2-3 alkalommal a pályázatok, és beszámolóik értékelésének időpontjától függően kerül sor. Az ülések nem nyilvánosak.
- 2.17 A zsűriülések és a Szekciók üléseinek napirendjét a Zsűri elnöke a Szekciók elnökeivel közösen az Osztály vezetője javaslata alapján határozza meg.
- 2.18 A napirendről a Zsűri tagjait 7 nappal az ülés előtt írásban tájékoztatni kell.
- 2.19 A szekcióüléseken valamennyi tag személyesen vesz részt: képviselőre, alkalmi vagy állandó helyettes megbízására nincs lehetőség.
- 2.20 A Szekció a rangsorjavaslatáról a döntést ülésen, vagy távollévők közötti szavazás útján alakítja ki az Akadémia alapszabálya és az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozat szerint, a 2.10 pontban foglaltak követésével.

- 2.21 Az adott Szekcióhoz tartozó minden pályázatról és szakmai beszámolóról konszenzuson alapuló szöveges testületi vélemény (zsűrivélemény) készül.
- 2.22 A tudományértékelő szakmai munka az alábbi kétfajta eljárásrend szerint működhet, amit a Zsűri elnöke a Szekciók elnökeivel közösen határoz meg:
- A hagyományos eljárás keretében a pályázatokról vagy a szakmai beszámolókról a zsűriülést megelőzően a szekcióelnök javaslatára a tudományterületi szakreferens által felkért külső anonim szakértők készítenek véleményt. Az anonim szakértői véleményeket a szekciótagok legalább egy héttel a rangsoroló szekcióülést megelőzően megismerhetik.
 - A belső eljárás keretében a szekcióülést megelőzően a szekcióelnök által kijelölt szekciótagok készítenek írásos értékelést, szükség szerint azonban külső tagok bevonása is lehetséges a szakterületek kellő lefedése érdekében.
- 2.23 A Zsűri ülésein, a zsűrielnök döntése alapján, vagy a Szekciók minden zsűritagja részt vesz, vagy a szekcióelnökök képviselik az egyes Szekciókhoz tartozó zsűritagok javaslatát.
- 2.24 A Zsűri ülésein részt vesz az Osztály vezetője és ugyancsak részt vehet az általa kijelölt szakreferens is. A Szekciók ülésein az Osztály tudományterületi szakreferensei is részt vesznek.
- 2.25 Az ülésekről az Osztály referense írásos emlékeztető elkészítése céljából hangfelvételt készít. Az emlékeztetőt a Zsűri, illetve a Szekció elnöke hagyja jóvá. A felvételt törölni kell legkésőbb az elkészítését követő 60. napon.

A Zsűri elnökének feladatai:

- koordinálja a Szekciók munkáját és felügyeli a szekcióüléseken kialakuló pályázati szakmai kiválósági rangsorok összefésülését;
- javaslatot tehet a zsűritagok személyére;
- összehívja az üléseket a napirendi javaslat megjelölésével az Osztály közreműködésével;
- megnyitja, levezeti és bezárja a zsűriülést;
- aláírásával hitelesíti a zsűriülésről készült jegyzőkönyvet;
- képviseli a Zsűri pályázati szakmai kiválósági rangsorjavaslatát;
- előterjeszti a Zsűri által megszavazott pályázati szakmai rangsorjavaslatot, valamint a szakmai beszámolók elfogadására és minősítésére vonatkozó javaslatot a Lendület Bizottságnak;
- tájékoztatást adhat a Zsűri munkájáról.

A szekcióelnök feladatai:

- javaslatot tehet a felkérendő szekciótagok személyére;
- kijelöli a Szekció hatáskörébe tartozó pályázatok és szakmai beszámolók anonim szakértői véleményezőit a szekciótagok javaslata alapján (az eljárásrend típusának megfelelően külső szakértőket vagy szekciótagot), akiket az Osztály tudományterületi szakreferensei közreműködésével kér fel;
- felügyeli a szakértői véleményezés és értékelés folyamatát, gondoskodik a külső

- szakértők személyének titkosságáról;
- koordinálja a Szekció munkáját, felügyeli a pályázatok támogatására tett, a Szekció által javasolt tudományterületi szakmai rangsor kialakítását, valamint a szakmai beszámolók értékelését;
 - megnyitja, levezeti és bezárja a szekcióülést;
 - képviseli a Szekció álláspontját a zsűriülésen és a Lendület Bizottságban. Ez utóbbi tevékenységében helyettesítheti egy szekciótag;
 - gondoskodik a szöveges testületi vélemény (zsűrivélemény) elkészüléséről mind a pályázatok, mind a szakmai beszámolók tekintetében;
 - összefoglalót készít a pályázati/beszámolási ciklus tapasztalatairól (technikai, véleményezési, egyéb);
 - javaslatot tehet az Ügyrendben foglaltakra, illetve véleményeztetésre, értékelésre vonatkozó rendelkezések módosítására a Zsűri elnökének.

A szekciótagok feladatai:

- javaslatot tesznek a szekcióelnöknek a Szekció hatáskörébe tartozó pályázatok és szakmai beszámolók anonim véleményezőire;
- a hagyományos eljárás esetén írásos referálói véleményt készítenek a pályázatokról vagy a szakmai beszámolókról a szekcióelnök által számukra kijelölt pályázatok vagy a szakmai beszámolók, és a hozzájuk készült szakértői vélemények alapján;
- a belső eljárás keretében a számukra kijelölt pályázatokról vagy szakmai beszámolókról írásos szakértői véleményt készítenek;
- részt vesznek a szekcióülésen: megosztják referálói véleményüket a nekik kijelölt pályázatokról és szakmai beszámolókról többi szekciótaggal, az általuk nem referált pályázatokról és beszámolókról is kifejtetik véleményüket;
- általánosan segítik a Szekció és a szekcióelnök, valamint a Zsűri munkáját.

Külső tudományterületi szakértők

- 2.26 A pályázatok bírálata és a szakmai beszámolók értékelése során külső tudományterületi szakértők is felkérhetők, akik a tudományág kiemelkedő művelői.
- 2.27 A szakértőket a szekcióelnök jelöli ki a szekciótagok javaslatait is figyelembe véve, és az Osztály tudományterületi szakreferensei közreműködésével a szekcióelnök kéri fel a pályázatok, illetve a szakmai beszámolók véleményezésére.
- 2.28 A felkérést elfogadó szakértők a véleményezést a felkérésben szereplő határidőig kötelesek elvégezni.
- 2.29 A szakértők neve nem kerül nyilvános közzétételre.

Kutatási Pályázatok Osztálya

- 2.30 A pályázatokkal és a szakmai beszámolókkal kapcsolatos, valamint a Bizottság és a Zsűri működésével összefüggő igazgatási, szervezési feladatokat az Osztály látja el, az

Osztályvezető által kijelölt Lendület Program koordinátora irányításával, aki a programmal kapcsolatos adminisztratív feladatokat összefogja és irányítja az Osztályon.

- 2.31 Az Osztály vezetője ellátja mindazokat a feladatokat, amelyekkel a Zsűri, a Bizottság és az MTA vezetői – a vonatkozó akadémiai szabályozások keretei között – megbízzák, továbbá amelyeket az MTA Titkársága Szervezeti és működési szabályzata a feladatkörébe utal.
- 2.32 Az Osztály vezetője tanácskozási joggal részt vesz az üléseken, eljárási, ügyrendi kérdésekben előterjesztő lehet.
- 2.33 Az Osztály vezetőjének megbízásából a program koordinátora és a tudományterületi szakreferensek látják el a Zsűri és annak szekciói üléseinek előkészítésével kapcsolatos feladatokat. A koordinátor és a szakreferensek részt vesznek az üléseken.

3. A LENDÜLET PÁLYÁZATOK ÁLTALÁNOS KEZELÉSE

A pályázatok formai ellenőrzése

- 3.1 A pályázatok formai ellenőrzését az Osztály tudományterületi szakreferensei végzik.
- 3.2 Érdemi vizsgálat nélkül az alábbi esetekben elutasításra kerül a pályázat:
 - a) a pályázó személye nem felel meg a felhívás feltételeinek;
 - b) a pályázati felhívásban előírt dokumentumok a megadott határidőn belül nem érkeztek be;
 - c) a pályázó a döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott;
 - d) a pályázóval szemben egyéb kizáró ok áll fenn, vagy hiánypótlás esetén ha a pályázó hibásan, hiányosan vagy határidőn túl nyújtja be a hiánypótlást. Továbbá ha a pályázat formai hiányosság folytán nem bírálható el, akkor a pályázat szakértői véleményezés mellőzésével elutasítható. A pályázati felhívás rendelkezik az elutasítás pontos feltételeiről.
- 3.3 A pályázat kizáró okainak fennállását az Osztály állapítja meg, és a pályázat elutasításáról a pályázati felhívásban foglaltak alapján az MTA Főtitkára dönt.

A pályázatok általános bírálati szabályai

- 3.4 A Zsűri tudományértékelő szakmai munkájának célja, hogy segítse a legkiválóbb, eredeti, új tudományos ismeretek megszerzésének esélyét ígérő pályázatok kiválasztásával a kutatási támogatás optimális felhasználását.
- 3.5 A pályázatokat a benyújtott elektronikus formában, önmagában kell értékelni, csak a pályázatban szereplő adatokat szabad figyelembe venni.
- 3.6 A pályázatok értékelésének elsődleges szempontjai:
 - a pályázat tudományos értéke, a javasolt koncepció és kutatási terv eredetisége,

- újszerűsége, nemzetközi versenyképessége;
- a pályázó kutató tudományos teljesítménye, felkészültsége, alkalmassága a megpályázott feladat elvégzésére;
 - a kutatás várható eredményessége, megvalósíthatósága, tudományos (társadalmi, gazdasági, stb.) hatása;
 - az igényelt támogatási összeg realitása;
 - az adott pályázati felhívás további speciális szempontjai.
- 3.7 A pályázó kutatócsoport-vezető és a résztvevő kutatók tudományos teljesítményének, alkalmasságának értékelésekor fontos tényező az utolsó aktív 5 év (figyelembe kell venni a gyermekgondozás, vagy tartós betegség miatti pályamegszakítást) tudományos munkássága, melyet a szakmai életpályá szakaszának megfelelően kell értékelni.

A pályázatok bírálati folyamata

(A pályázati bírálat folyamatábráját a 3. számú melléklet tartalmazza.)

- 3.8 A pályázatok szakmai bírálata a pályázati felhívásban foglalt szempontok szerint a szekciókban történik.
- 3.9 A szekcióülést megelőzően az egyes Szekciók hatáskörébe tartozó pályázatokat legalább három – a szekciótagok javaslata alapján a Szekció elnöke által felkért – külső szakértő vizsgálja meg és véleményezi az elektronikus pályázati rendszerben. A szakértők felkérésénél figyelembe kell venni az 1. számú mellékletben meghatározott összeférhetlenségi kritériumokat. A szakértői vélemények jelentős eltérése és az esetleges visszamondások esetén további szakértők felkérésére kerülhet sor. A felkért szakértők személye a szekciótagok számára nem megismerhető.
- 3.10 Minden pályázat esetében a Szekció elnöke egy vagy két referáló szekciótagot jelöl ki, aki(k) a rangsoroló szekcióülést megelőzően a beadott pályázat és a szakértői vélemények figyelembevételével írásban készíti(k) el véleményét/véleményüket, amit eljuttat(nak) a szekcióelnöknek és az Osztály szakreferensének. A referálásra kijelölt szekciótagnak a tájékoztatóban megadott határidő betartásával (általában egy hét) kell elkészítenie a véleményét. A véleményben rövid, érdemi indoklásban kell összefoglalni a tervezett kutatómunkával, annak időszerűségével, kidolgozottságával és kivitelezhetőségével, valamint a pályázó kutató tudományos előéletével, eddigi eredményeivel kapcsolatos észrevételeket. A véleményben ki kell térni a pályázat erősségeire és gyengeségeire is. A szekciótagnak a pályázatot a tudományágban kialakult értékrend figyelembevételével kell minősítenie.
- 3.11 Két referáló szekciótag kijelölése esetén a referálók a pályázatról készíthetnek egymástól független véleményt, vagy elsődleges és másodlagos referáló esetében a másodlagos referáló az elsődleges referáló véleményét egészíti ki a saját véleményével.
- 3.12 Ha a referáló szekciótag több pályázatot referál, azok rangsorolásával segítheti a Szekció munkáját.

- 3.13 A Szekciók tagjainak a rangsorolandó pályázatok dokumentumaihoz és az anonim szakértői véleményekhez az Osztály szakreferensei biztosítanak hozzáférést az elektronikus pályázati rendszerben legalább 7 nappal a szekcióülést megelőzően.
- 3.14 A referálói vélemények megvitatását követően a Szekció kialakítja a testületi véleményét.
- 3.15 A rangsoroló zsűri-/szekcióülés(eke)t a pályázati felhívásban rögzített döntés nyilvánossá tételének időpontja előtt legkésőbb két héttel kell megtartani.
- 3.16 Az üléseket a szükséges technikai feltételeket biztosító helyszínen kell megtartani. Szükség esetén az ülések on-line formában is megtarthatók, amikor a tagok távjelenléttel vesznek részt a tanácskozásban és döntéshozatalban, elektronikus hírközlő eszközök segítségével. A technikai hátteret az Osztály munkatársai által kezelt on-line tanácskozás lebonyolításához kifejlesztett szoftver jogszerű használata biztosítja (részletet lásd a az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozatban).
- 3.17 Az üléseken megvitatandó napirendet a meghívóval együtt a tagok az ülés előtt legalább 7 nappal megkapják.
- 3.18 A Szekciók ülésein az Osztály legalább egy szakreferense is részt vesz, aki segít a szavazás lebonyolításában, az eredmények összesítésében. A szakreferens szükség esetén ismerteti a pályázatértékelő munka szabályait, figyelmeztetheti az ülésen résztvevőket a szabályok érvényesítésére, de nem nyilváníthat véleményt szakmai kérdésben.
- 3.19 A pályázatban foglaltak, a szakértői vélemények és a részletes vitában elhangzottak alapján a Szekciók kialakítják konszenzuson alapuló szakmai kiválósági rangsorjavaslataikat.
- 3.20 A Szekciók a hatáskörükbe tartozó pályázatokat szakmai kiválósági rangsorba rangsorolják, melyben nem lehet osztott sorrend, „holtverseny”. A rangsorok kialakításakor a Szekciók az külső szakértői véleményezőik által adott pontszámokon nem változtatnak, azonban azokhoz nem kötelesek igazodni, illetve egyéni szempontrendszerüket is figyelembe vehetik. A Szekciók a rangsorjavaslatukat egyszerű többséggel történő nyílt szavazással hagyják jóvá. Személyekről titkosan szavaznak, valamint az elnök bármikor dönthet a titkos szavazás melletti döntéshozatalról. Az ülés történhet minden tag személyes jelenlétével, vagy személyes és távjelenléttel vegyesen, illetve kizárólag távjelenléttel. A szavazás az Akadémia alapszabályban részletezett módon és az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozat szerint történik.
- 3.21 A rangsoroknak a támogatási forrás által megengedett számú pályázatnál 30%-al több pályázatot kell tartalmazniuk (tartaléklista). A nem támogatandó pályázatokat nem kell rangsorolni, formális rangsorolásuk ábécé sorrendben történik.

- 3.22 A Szekciók a szakmai rangsor megállapítását követően a költségvetések realitását véleményezik, csökkentés esetén javaslatot tesznek az éves és a teljes támogatási összegre. A költségtervről kialakított testületi vélemény a szakmai rangsort nem befolyásolhatja.
- 3.23 Amennyiben a Szekciók tizenöttnél több pályázatot értékelnek, előzetes sorrendet állíthatnak fel a anonim külső szakértői vélemények és a referáló tagok véleménye alapján. Az utolsó harmadba eső pályázatokat rövidített eljárásban tárgyalhatják. Ezek további részletes referálás nélkül kerülnek elutasításra, azonban bármelyik szekciótag kérheti ezen pályázatok részletes tárgyalását.
- 3.24 A Szekciók feladata a szakmai rangsorjavaslat kialakítása mellett a testületi véleményt tükröző szöveges szakmai értékelés (zsűrívélemény) elkészítése is. Megszövegezésénél a referáló(k) által készített vélemény(ek)e)t lehet alapul venni: elemezni kell a pályázat előnyeit, lehetőségeit, hátrányait, hibáit, valamint azt, hogy milyen módon lehetne azon javítani. A nem támogatandónak ítélt pályázatok esetében különösen figyelni kell a pontos megfogalmazásra, annak érdekében, hogy a pályázó számára az értékelés eredményének indoka egyértelmű legyen.
- 3.25 A szakmai rangsort kialakító Szekcióknak nem feladata a szakmapolitikai szempontok érvényesítése, ettől függetlenül megfogalmazhatják ezen szempontjaikat a Zsűri elnöke számára.
- 3.26 A Szekciók a külső szakértői vélemények minőségét is értékelhetik (alapos, átlagos, felületes, használhatatlan/hibás). Ezt az értékelést az Osztály szakreferensei rögzítik, későbbi használatra, kiértékelésre. Ha a Szekció úgy dönt, hogy egy vélemény összeférhetetlen, nem kellően részletezett, akkor azt ki lehet hagyni az értékelésből, ennek indoklását a szöveges testületi véleményben (zsűrívéleményben) is meg kell fogalmazni.
- 3.27 A három tudományterületi szekció állásfoglalása alapján a Zsűri a zsűriülésen közös rangsorba rendezi a támogatásra javasolt pályázatokat és kialakítja szakmai rangsorjavaslatát
- 3.28 A zsűriülésre megfigyelőként meg lehet hívni az MTA elnökét, az MTA főtitkárát, az MTA főtitkárhelyettesét és az MTA alelnökeket (Lendület Bizottsági tagok), akik nem nyilváníthatnak szakmai véleményt, nem vesznek részt tudományos kérdések megvitatásában és szavazati joggal sem rendelkeznek.
- 3.29 A Zsűri a rangsorjavaslatát előterjeszti a Bizottságnak.
- 3.30 A Bizottság által jóváhagyott rangsorjavaslatról – a támogatandó pályázatokról és a támogatási összegekről – az MTA elnöke dönt a pályázati felhívásban megadott határidővel.

A pályázat eredményének közzététele

- 3.31 A pályázók pályázatuk eredményéről a döntést követő 10 munkanapon belül írásban kapnak értesítést.

- 3.32 A sikeres pályázókat az MTA elnöke levélben értesíti a pályázat eredménye és a megítélt támogatási összeg feltüntetésével. A nem támogatandó pályázatok benyújtói az elektronikus pályázati rendszerből kiküldött elektronikus levélben kapnak értesítést a pályázat eredményéről, mely tartalmazza a nem nyertes pályázatok rangsorában elért helyezését (első harmadban, középmezőnyben, harmadik harmadban).
- 3.33 Az elnöki döntést követően a pályázók az elektronikus pályázati rendszerben megtekinthetik a saját pályázatukra vonatkozó részletes bírálatokat, valamint a zsűrivéleményt.
- 3.34 A támogatottak névsorát és kutatási témájukat az MTA a honlapján hozza nyilvánosságra, a pályázók írásbeli hozzájárulása alapján.

Kifogás kezelés

- 3.35 A pályázó kutató az MTA elnökének címzett kifogást nyújthat be, ha a pályázati eljárásra, a támogatási döntés meghozatalára, a támogatói okirat kibocsátására, a költségvetési támogatás folyósítására vagy visszakövetelésére vonatkozó eljárás véleménye szerint jogszabálysértő, vagy a jelen pályázati felhívásban foglaltakkal ellentétes. A pályázat szakmai értékelésével kapcsolatosan kifogás nem nyújtható be. A kifogásnak tartalmaznia kell a kifogást tevő nevét, lakcímét, a kifogásolt intézkedés vagy mulasztás meghatározását, a kifogás alapjául szolgáló tényeket és a kifogásolt vagy elmaradt intézkedéssel megsértett jogszabályi, vagy pályázati kiírásban foglalt rendelkezés pontos megjelölését és a kifogást tevő aláírását. A kifogást a kifogásolt intézkedésről vagy mulasztásról szóló döntés kézbesítésétől számított 15 napon belül, egy alkalommal, elektronikusan lehet benyújtani, annak egyidejű postai megküldésével. A beérkezett kifogást az Osztály szakmailag véleményezi, és a Bizottság elnökének a jóváhagyásával felterjeszti a javaslatot az MTA elnöke számára döntésre. A kifogást – kizárólag az abban vitatottak kivizsgálására szorítkozva bírálja el az MTA elnöke. A kifogást a beérkezéstől számított 30 napon belül el kell bírálni. A kifogás elbírálásról született elnöki döntésről az Osztály tájékoztatja a pályázót. A hiányos tartalommal, illetve a határidőn túl benyújtott, vagy a pályázat szakmai értékelésére irányuló kifogás érdemi vizsgálat nélkül kerül elutasításra, melyről a kifogás beérkezésétől számított 30 napon belül az Osztály tájékoztatja a pályázót

4. A LENDÜLET-KUTATÓCSOPORTOK SZAKMAI BESZÁMOLÓINAK ÁLTALÁNOS KEZELÉSE

A szakmai beszámolók

- 4.1 A Lendület-kutatócsoportok munkájáról készítendő 1., 2. és 4. évi szakmai beszámolót a kutatási év elején benyújtott kutatási tervben foglaltak alapján kell elkészítenie a kutatócsoport vezetőjének. A hároméves szakmai beszámolót az első három évre

megadott kutatási tervek alapján, míg a záró szakmai beszámoló elkészítésénél az öt kutatási év mindegyikére benyújtott kutatási tervekben foglaltakból kiindulva kell elkészítenie a kutatócsoport vezetőjének. Amennyiben az eredeti tervekhez képest módosítás következett be, a szakmai beszámolóban arra is ki kell térni.

- 4.2 A legfontosabb szakmai beszámolók, a hároméves és a záró szakmai beszámoló kötelező elemeit a 4. sz. melléklet tartalmazza.
- 4.3 A szakmai beszámoló benyújtásakor a következő év részletes kutatási tervét is csatolni kell.
- 4.4 A szakmai beszámolót a kutatási év lejártát követő 30 naptári napon belül kell benyújtani az elektronikus pályázási rendszer beszámolási felületére való feltöltéssel.

A szakmai beszámolók értékelése

- 4.5 A szakmai beszámolók értékelése során az értékelők azt vizsgálják, hogy a kutatócsoport vállalásai megvalósultak-e, továbbá hogy a vállalásokon felül sikerült-e további eredményeket elérni.
- 4.6 A szakmai beszámolók értékelése a tudományterületi sajátosságok figyelembevételével (lásd a 5. sz. melléklet) a Szekciókban történik.

A szakmai beszámolók értékelési folyamata

- 4.7 A szekcióülést megelőzően az egyes Szekciók hatáskörébe tartozó szakmai beszámolókat a szekciótagok javaslata alapján a Szekció elnöke által kijelölt külső szakértő véleményezi. A szakértők felkérésénél figyelembe kell venni az összeférhetlenségi kritériumokat. A szakértői vélemények jelentős eltérése és az esetleges visszamondások miatt további szakértők felkérésére kerülhet sor. A felkért szakértők személyét csak a Zsűri elnöke, a szekcióelnökök és az Osztály szakreferensei ismerhetik meg. A felkérést elfogadó szakértő a felkérőlevélben megadott határidő betartásával köteles elkészíteni az értékelést.
- 4.8 A Szekciók a hatáskörükbe tartozó beszámolók értékelésekor a külső szakértői véleményezőik által adott értékeléseken nem változtatnak.
- 4.9 Minden szakmai beszámoló esetében a Szekció elnöke egy vagy két referáló szekciótagot jelöl ki, aki(k) a szekcióülést megelőzően a benyújtott szakmai beszámoló és a szakértői vélemény(ek) figyelembevételével írásban készíti(k) el véleményét/ véleményüket, amit eljuttat(nak) a szekcióelnöknek és az Osztály szakreferensének. A referálásra kijelölt szekciótagnak a tájékoztatóban megadott határidő betartásával (általában egy hét) kell elkészítenie véleményét. A véleményben rövid, érdemi indoklásban kell összefoglalni a beszámolóban ismertett eredményekkel kapcsolatos észrevételeket. A szekciótagnak a beszámolót a tudományágban kialakult értékrend figyelembevételével kell minősítenie.
- 4.10 Két referáló szekciótag kijelölése esetén a referálók a beszámolóról készíthetnek egymástól független véleményt, vagy elsődleges és másodlagos referáló esetében a másodlagos referáló az elsődleges referáló véleményét egészíti ki a saját véleményével.

- 4.11 A referáló szekciótag, illetve az elsődleges referáló szekciótag által készített véleményt a szekcióülésen történő megvitatót követően a Szekció megerősíti, vagy megváltoztatja, ezzel kialakítva a testületi véleményt (zsűrivi véleményt).
- 4.12 Az üléseket a szükséges technikai feltételeket biztosító helyszínen kell megtartani a tagok személyes jelenléte illetve személyes és/vagy távjelenléte mellett is. Távjelenlétnél az ülések on-line formában is megtarthatók. (részletet lásd a az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozatban).
- 4.13 Az üléseken megvitatóndó napirendet a meghívóval együtt a tagok az ülés előtt legalább 7 nappal megkapják.
- 4.14 A Zsűrielnöknek, a Szekciók elnökeinek és tagjainak a megvitatóndó beszámolók dokumentumaihoz és a szakértői véleményekhez az Osztály szakreferensei biztosítanak hozzáférést az elektronikus pályázati rendszer beszámoló felületén legalább 7 nappal a szekcióülés előtt.
- 4.15 A Szekciók ülésein az Osztály legalább egy szakreferense is részt vesz, aki segít a szavazás lebonyolításában, az eredmények összesítésében. A szakreferens szükség esetén ismerteti a beszámolóértékelési munka szabályait, figyelmeztetheti az ülésen résztvevőket a szabályok érvényesítésére, de nem nyilváníthat véleményt szakmai kérdésekben.
- 4.16 A beszámolóban foglaltak, a szakértői vélemények és a részletes vitában elhangzottak alapján a Szekciók kialakítják konszenzuson alapuló szakmai véleményüket.
- 4.17 A Szekciók a konszenzuson alapuló értékeléseiket egyszerű többséggel történő nyílt szavazással hagyják jóvá, azonban az egyes kutatások minősítéséről titkosan szavaznak, valamint az elnök bármikor dönthet a titkos szavazás melletti döntéshozatalról. A szavazás az Akadémia alapszabályban részletezett módon és az elektronikus eszköz útján történő tanácskozás és döntéshozatalról szóló, mindenkor hatályos elnöki határozat szerint történik.
- 4.18 A Szekciók feladata az értékelésjavaslat kialakítása mellett a testületi véleményt tükröző szöveges szakmai értékelés (zsűrivi vélemény) elkészítése is, amit hangsúlyos gondossággal, felelősséggel kell megfogalmazni. Megszövegezésénél a referáló(k) által készített vélemény(ek)e)t lehet alapul venni. A „nem eredményes” minősítésű beszámolók esetében különösen figyelni kell a pontos megfogalmazásra, annak érdekében, hogy a kutatócsoport-vezető számára a minősítés indoka egyértelmű legyen.
- 4.19 A Szekciók szakmai beszámolók értékeléséről és minősítéséről szóló javaslatát a Zsűri elnöke előterjeszti a Bizottságnak.
- 4.20 A Bizottság által jóváhagyott, a szakmai beszámoló elfogadásáról és minősítéséről az MTA elnöke dönt.

A szakmai beszámolók eredményének közzététele

- 4.21 Az MTA elnökének döntése alapján a döntést követő 10 munkanapon belül az Osztály elektronikus levélben értesíti a kutatócsoport-vezetőt és a befogadó intézmény vezetőjét a szakmai beszámoló értékelésének eredményéről.
- 4.22 Az elnöki döntést követően a kutatócsoport-vezető a saját beszámolójára vonatkozó anonim értékeléseket, valamint a zsűrivéleményt is megtekintheti az elektronikus pályázati rendszer beszámolósi felületén.
- 4.23 A szakmai beszámolók minősítésének eredményéről szóló döntés ellen érdemi jogorvoslatnak helye nincs.

5. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

5.1. Jelen ügyrend 2021. március 26-án napon lép hatályba.

5.2. Jelen Ügyrendet az MTA honlapján a Pályázatok menü pont alatt kell kihirdetni, valamint az Akadémiai Értesítőben kell közzétenni.

Budapest, 2021. március 26.

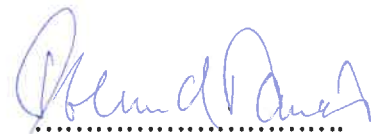

Kollár László

főtitkár

az MTA Bizottság elnöke

Jelen Ügyrendet jóváhagyom:

Freund Tamás

az MTA elnöke

TÁJÉKOZTATÓ összeférhetetlenségről és adatkezelésről

A pályázati anyag bírálatának elkészítését megelőzően szíveskedjék meggyőződni arról, hogy fennáll-e esetleges összeférhetetlenség a pályázóval. (Az összeférhetetlenséget szíveskedjék pályázatonként külön kezelni.)

Összeférhetetlenség áll fenn, ha a bíráló maga is nyújtott be pályázatot, illetve ha a bírálót a pályázó alkalmazni kívánja a támogatási ciklus során, valamint ha a csoportvezető, illetve a pályázatban megnevezett csoporttagok és a bíráló

- között a Polgári törvénykönyv szerinti hozzátartozói kapcsolat áll fenn;
- egymással foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban (munkaviszony, közszolgálati jogviszony, megbízási szerződéses jogviszony stb.) állnak, vagy ilyen jellegű jogviszony létrehozását tervezik;
- egymással gazdasági (üzleti) kapcsolatban állnak;
- azonos egyetemi tanszéken, vagy egykori akadémiai kutatóintézet azonos osztályán dolgoznak (főállásban vagy részmunkaidőben);

továbbá, ha

- a bíráló az elmúlt 5 évben legalább 3 publikációban társszerző volt a pályázóval vagy a pályázatban szereplő valamely kutatóval a bírált témában;
- a pályázó 3 éven belül opponense volt a bírálónak a kutatói pályafutását alapvetően érintő eljárásban (pl. MTA doktori eljárásban, egyetemi habilitációnál);
- a pályázat objektív, pártatlan bírálata egyéb okból nem várható a bírálótól (így különösen a valamelyik fél által a másik ellen kezdeményezett büntető- vagy polgári peres eljárás, szabálysértési eljárás, tudományetikai eljárás esetén).

Amennyiben összeférhetetlenség áll fenn, kérjük, a bírálói felületen mielőbb jelölje be a felkérés elutasítását, hogy időben sor kerülhessen másik bíráló felkérésére.

Ha nem áll fenn összeférhetetlenség, kérjük, szíveskedjék a mellékelt **elfogadói és titoktartási nyilatkozatot** kitölteni, majd a lendulet@titkarsag.mta.hu e-mail címre aláírva, beszkenelve elküldeni, valamint a bírálói felületen a felkérést elfogadni.

Tájékoztatás személyes adatok kezeléséről:

Az MTA Titkarsága, mint Adatkezelő (rövidített elnevezés: MTA Titkarsága; székhelye: 1051 Budapest, Nádor u. 7.) ezúton tájékoztatja a bírálót, hogy az *Elfogadói és titoktartási nyilatkozatban*, valamint a bírálati tevékenységgel összefüggésben keletkezett iratokban, a bírálat végző személy (mint érintett) alábbi személyes adatait az Adatkezelő kezeli:

- a bíráló neve;
- a bíráló e-mail címe.

Az adatkezelés célja, hogy az MTA Titkarsága felkérhesse a bírálót a hozzá benyújtott pályázatok elbírálására.

Az adatkezelés jogcíme: Az MTA Titkarsága az mta.hu weboldal „Hasznos információk” cím alatt, az „Adatkezelési tájékoztató”-ra kattintva elérhető adatkezelési tájékoztatója szerint.

ELFOGADÓI ÉS TITOKTARTÁSI NYILATKOZAT

Alulírott vállalom, hogy pártatlanul, legjobb tudásom szerint a megadott feltételekkel elkészítem a

.....

.....

.....

pályázati azonosítójú, a Lendület-kutatócsoporti státusz elnyerésére benyújtott pályázat(ok) bírálatát.

Nyilatkozom, hogy a pályázókkal kapcsolatban bírálói összeférhetetlenség nem áll fenn a jelen nyilatkozat mellékletében meghatározottak szerint Amennyiben összeférhetetlenségre okot adó körülmény merül fel a bírálati folyamat során, úgy azt haladéktalanul bejelentem a lendulet@titkarsag.mta.hu e-mail címre.

Kijelentem, hogy a bírálati munkával összefüggésben a személyes adataim kezeléséhez hozzájárulok. Az MTA Titkársága az mta.hu weboldal „Hasznos információk” cím alatt elérhető „Adatkezelési tájékoztató”-ját megismertem és tudomásul vettem.

Elfogadom, hogy a bírálati munka során az MTA által a bírálói weboldalon részemre hozzáférhetővé tett szakmai anyagokat bizalmasan kezelem. A pályázóról, a pályázati anyagokról és a szakmai véleményemről nem adok tájékoztatást sem az érintetteknek, sem illetéktelen harmadik személynek. A pályázati dokumentumokat harmadik fél részére nem adhatom tovább, nem teszem más számára hozzáférhetővé, valamint gondoskodom arról, hogy bírálati munka során számomra hozzáférhetővé tett dokumentumokhoz harmadik fél ne tudjon hozzáférni, sem az eljárás időtartama alatt, sem azt követően. A bírálat elkészítését követően a pályázati anyagokat 60 napon belül törlöm.

Tudomásul veszem továbbá, hogy az MTA a bírálók személyét és a bírálatokat bizalmasan kezeli, a bírálók személyéről sem a további döntéshozó testületeket, sem az érintetteket nem tájékoztatja, azok csak a bírálat tartalmába tekinthetnek bele.

....., 2021.

.....

aláírás

A három fő tudományterületi szekció és az általuk kezelt tudományterületek:

**Bölcészet- és
társadalomtudományok**

Nyelv- és
Irodalomtudományok

Filozófiai és
Történettudományok

Gazdaság- és
Jogtudományok

Élettudományok

Agrártudományok

Orvosi Tudományok

Biológiai Tudományok

**Matematika és
természettudományok**

Matematika Tudományok

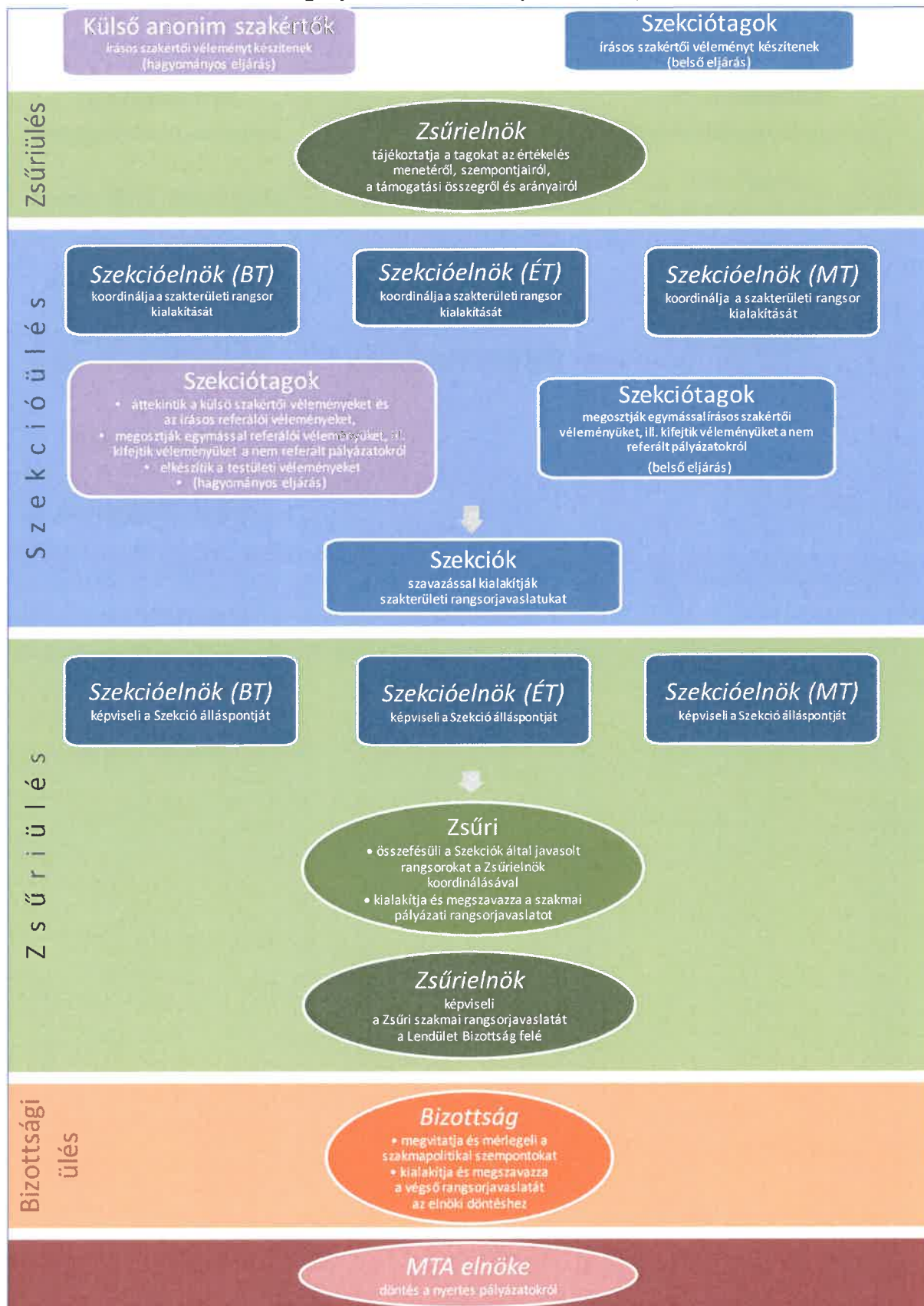
Műszaki Tudományok

Kémiai Tudományok

Földtudományok

Fizikai Tudományok

A pályázati bírálat folyamatábrája

**A Lendület-kutatócsoportok
hároméves és záró szakmai beszámolóinak kötelező tartalma**

1. Szöveges összefoglaló a beszámolási időszakban elért eredményekről a támogatási szerződésben/támogatói okiratban szereplő kutatási terv tükrében.
2. A beszámolási időszakban elért kiemelkedő eredményekről készített közérthető, tudománykommunikációs összefoglaló.
3. A Lendület-kutatócsoport vezetőjének és tagjainak nyilatkozata a beszámolási időszak végéig keletkező publikációs és hivatkozási adataik MTMT-be való feltöltéséről.
4. A kutatócsoport számszerűsíthető eredményeiről szóló adatok megadása.

Alapadatok	
Befogadó intézmény	
A kutatócsoport neve	
A kutatócsoport vezetője	
A kutatócsoport tagjai (beosztásuk)	
A téma címe	
A program keretében a beszámolási időszakra kapott támogatás összege (E Ft)	
A beszámolási időszakban a témában született impaktfaktoros publikációk száma	
A beszámolási időszakban a témában született publikációk szcientometriai mutatói (összesített IF, független hivatkozások száma)	
Nyilatkozat arról, hogy a kutatócsoport tagjai a publikációs és hivatkozási adataikat a projektév végét követően az MTMT-ben frissítették	
A kutatócsoport-vezető MTMT linkje	
PhD-hallgatók száma	
Végzett PhD-hallgatók száma	
Felsőfokú graduális és posztgraduális oktató órák száma a beszámolási időszakban	
Hazai források felsorolása / A beszámolási időszakban elnyert hazai kutatásfinanszírozási pályázat, melyben Lendület kutatócsoport vezetőjének meghatározó szerepe van (forrás, összeg E Ft)	

Külföldi források felsorolása / A beszámolási időszakban elnyert olyan külföldi kutatásfinanszírozási pályázat, melynek a Lendület kutatócsoport vezetője koordinátora vagy legalább magyar témavezetője (forrás, összeg)	
Infrastrukturális források felsorolása / Infrastrukturális fejlesztés a beszámolási időszakban (eszköz, összeg E Ft)	
Megjegyzés	
A kutatócsoport legfontosabb eredményének rövid leírása	
Legfontosabb eredmények (max. 1000 karakter)	
A befogadó kutatóhely által a témára a beszámolási időszakban átcsoportosított erőforrások	
Átcsoportosított erőforrások (anyagi, ember, műszer, stb.)	

Beszámoló mellékletek	
Beszámoló	
Publikációs lista	
Tudománykommunikáció	
Tudományos előadások	
Kutatási terv	
Következő év kutatási terve	
Egyéb melléklet	

A szakmai beszámolók tudományterületenkénti differenciált értékelési szempontjai

A Lendület-kutatócsoportok támogatásának célja, majd teljesítményük értékelésének fő szempontja az adott szakterületen nemzetközi szinten is kiemelkedő, valódi hatást kiváltó vagy azzal egyenértékű hazai teljesítmények, eredeti saját felfedezések és/vagy fejlesztések, új elméletek, értelmezések, gyűjtemények, adattárak létrejötte. Ezen eredmények vizsgálata egy tudományterületenkénti differenciált értékelési szempontrendszer alapján működhet.

A kiemelt támogatás mellett a Lendület-kutatócsoportokkal szemben jogos elvárás a kutatói többleteljesítmény: törekedjenek arra, hogy olyan tudományos eredményeket érjenek el, amelyek valódi hatást gyakorolnak a szakterületük fejlődésére. Ez egyben egy szemléletváltást is jelent, a mennyiségi szempontok mellett a minőségi szempontokat is figyelni kell.

A pályázatban leírt kutatási terv fontos útmutató, de a kutatónak lehetősége, sőt kötelessége attól (bizonyos elemeiben) eltérni, ha úgy sokkal komolyabb tudományos eredmény elérésére kínálkozik lehetősége.

A tudományos sikernek egy másik fontos mércéje a nemzetközi pályázatokon való részvétel.

A Bölcsész- és társadalomtudományokhoz tartozó Lendület-kutatócsoportokkal szemben támasztott elvárások

A bölcsész- és társadalomtudományi területen különösen jellemző, hogy *az első években* még nem lehet számszerűen mérhető eredményeket elérni. Ezért az első két év teljesítményéről szóló beszámolók célja annak igazolása, hogy megteremtődtek a munka feltételei, a kutatás a tervezett irányban halad, illetve annak megállapítása, hogy indokolt vagy nem indokolt bizonyos mértékű korrekció.

Az első három év teljesítményéről szóló beszámoló nagyon fontos funkciót tölt be, ennek „nem eredményes” értékelése alapján a csoport támogatása megszüntethető, illetve az illetékes bizottság javaslatot tehet a 4. évre vonatkozóan bizonyos mérföldkövek elérésére, amelyek nem teljesítése alapot adhat a támogatás beszüntetésére. A harmadik évtől kezdve ezért az értékelés teljes, az alábbi eljárási módok szerint történik.

A bölcsész- és társadalomtudományok működési struktúrája, publikációs gyakorlata, a „tudományos felfedezés”, a „tudományos teljesítmény” értelmezése sok esetben jelentős mértékben eltér az élet- és természettudomány gyakorlatától.

A Szekció kétféle szempontrendszer szerint értékeli a Lendület-kutatócsoportok teljesítményét („A” és „B” értékelési eljárás). Mindkettő esetén – ha különböző mértékben is –, de alapvető cél, hogy a kutatócsoportok értékelésére az MTA doktori eljárás követelmény- rendszeréhez hasonló, több, az eredményességet és hatékonyságot is mérni képes szempont együttes alkalmazása érvényesüljön. A kutatócsoport együttes, illetve a kutatócsoporttagok önálló

teljesítményének mérésekor így nem kizárólagosan a nemzetközi folyóiratokban történő publikáció, illetve az idézettség határozza meg az eredményességet, hanem több teljesítményparaméter együttes jelenléte. Az „A” értékelési eljárás alkalmazhatósága a társadalomtudományokban, a „B” értékelési eljárás a bölcsészettudományokban jellemző (a kettő együttesen fedi le a gyakorlatot), ugyanakkor a Lendület-kutatócsoport vezetője a pályázat benyújtásakor nyilatkozhat, hogy a támogatás odaítélése esetén a projekt értékelését melyik eljárás szerint tartja lehetségesnek. Ez a későbbiekben sem változhat.

„A” értékelési eljárás

Az értékelés alapját az adott diszciplínában kiemelkedőnek minősülő eredeti saját felfedezések, elméletek-értelmezések, fejlesztések, illetve a menet közben elnyert pályázati pénzek összege szolgáltatja.

Az értékelés szempontjai:

1. Nemzetközi szinten kiemelkedő teljesítményű eredeti saját felfedezésnek, elméletnek-értelmezésnek és/vagy fejlesztésnek minősül minden olyan tudományos közlemény vagy új elmélet-értelmezést kifejtő összefoglaló cikk vagy monográfia, amely:

- legalább n impaktfaktor értékű (ahol általában $n=1$, a pszichológia területén $n=3$), vagy
- a pályázat témájában illetékes akadémiai tudományos bizottság által elfogadott folyóiratbesorolás szerinti legfelső kategóriába eső folyóiratban, illetve ilyen besorolás hiányában, a SCImago Journal Index besorolása szerinti Q1-es folyóiratban jelent meg, vagy
- maximálisan 3 évre összesített független hivatkozásainak száma legalább 10, vagy
- neves nemzetközi kiadónál megjelent monográfia.

2. Kiemelkedő teljesítményű eredeti saját felfedezésnek, elméletnek-értelmezésnek vagy fejlesztésnek minősül minden olyan tudományos közlemény vagy új elmélet-értelmezést kifejtő összefoglaló cikk vagy monográfia, amely:

- a pályázat témájában illetékes akadémiai tudományos bizottság által elfogadott folyóiratbesorolás szerinti második kategóriába eső folyóiratban, illetve ilyen besorolás hiányában a SCImago Journal Index besorolása szerinti Q1-es folyóiratban jelent meg, vagy
- neves hazai kiadónál megjelent monográfia.

A közlemények értékelésének szempontjai:

1. A közlemény a kiadó által igazoltan közlésre elfogadott, vagy elektronikusan, vagy papír formában megjelent, vagy az értékelő által a közlésre igazoltan benyújtott kéziratot explicite elfogadott mű lehet, amelyben

- a közlemény első, utolsó vagy levelező szerzője önállóan vagy megosztva a kutatócsoport valamelyik tagja, vagy a közlemény szerzői között a kutatócsoport legalább két tagja szerepel;

- a közleményben feltüntetésre kerül a támogatás forrása, vagy az értékelő ennek hiányában explicite elfogadja a közleményt, mint a Lendület-kutatócsoport eredményét.
2. Az összefoglaló cikkek és monográfiák új saját elmélet-értelmezést kifejtő voltát és a monográfia kiadójának megfelelését az értékelő ítéli meg.
3. Csak az MTMT-ben bejegyzett hivatkozás fogadható el. Többszörös hivatkozás azon tudományokban vehető figyelembe, amelyekben a pályázat témájában illetékes akadémiai bizottság megengedi azok számbavételét.

Az értékelés módja

A „Kiváló” értékelés feltétele:

- öt év alatt összesen legalább tíz tudományos közlemény, melyekből legalább kettő nemzetközi szinten kiemelkedő és három kiemelkedő közlemény, vagy
- egy nemzetközi szinten kiemelkedő monográfia és három kiemelkedő közlemény, vagy
- két nemzetközi szinten kiemelkedő közlemény és egy kiemelkedő monográfia, vagy
- egy nemzetközi szinten kiemelkedő és egy kiemelkedő monográfia, vagy
- a pályázat ideje alatt, a csoport által a Lendület-támogatás összegének összesen legalább 75%- át elérő, elnyert pályázati támogatás.

A „Jó” értékelés feltétele:

- öt év alatt összesen legalább nyolc tudományos közlemény, melyekből legalább egy nemzetközi szinten kiemelkedő közlemény és két kiemelkedő közlemény, vagy
- egy nemzetközi szinten kiemelkedő monográfia és egy kiemelkedő közlemény, vagy
- egy nemzetközi szinten kiemelkedő közlemény és egy kiemelkedő monográfia, vagy
- a pályázat ideje alatt, a csoport által a Lendület-támogatás összegének összesen legalább 50%- át elérő, elnyert pályázati támogatás.

A „Megfelelő” értékelés feltétele:

- öt év alatt összesen legalább öt tudományos közlemény, melyekből legalább egy nemzetközi szinten kiemelkedő közlemény és egy kiemelkedő közlemény, vagy
- egy kiemelkedő monográfia és egy kiemelkedő közlemény.

„Nem eredményes” értékelést kap minden, a fenti feltételeket nem elérő eredmény.

A határesetek a B értékelési eljárás 3.-6. pontjai szerinti értékelések alapján dönthetők el.

„B” értékelési eljárás

Az értékelés szempontjai: a kutatás újdonsága, publikációk, konferencia-előadások, nemzetközi beágyazottság, utánpótlás-nevelés, nyilvánosság előtti jelenlét.

A szempontok értelmezése

1. A kutatás újdonsága – habár a „kutatás újdonsága”, a „felfedezés” fogalmi a bölcsészettudományokban és egyes társadalomtudományokban meglehetősen eltérő

jelentéssel bírnak, mint más tudományágakban, a bölcsészet- és társadalomtudományi diszciplínák esetében is meghatározható, mit ért egy-egy szakmai közösség újdonságon, új eredményen. Az „újdonság” sok esetben egy korábbi álláspont, ismeret felülbírálatát, újraértelmezését, új szempontú megközelítést, megvilágítást jelent. Tekintettel arra, hogy a bölcsészettudományi Lendületkutatócsoportok gyakran a kulturális örökség megőrzését vállalják, „kutatási újdonságnak” tekinthető a gyűjtemény-létrehozás éppúgy, mint a korábban feltárási források összegyűjtése és rendszerezése, adatbázisban történő feldolgozása, vág;⁷ nagyobb számú forrás bevonása egy korábbi kutatásba. Legalább ennyire meghatározó újdonsága lehet egy bölcsészettudományi kutatócsoport munkájának, hogy saját kutatási területét módszertani szempontból a nemzetközi trendekhez igazítja, vág;⁷ új módszertani megközelítést-gyakorlatot vezet be.

Az értékelő által vizsgálandó szempontok:

- nemzetközi jelentőségű kutatási újdonság/felfedezés/módszertani tapasztalatok újszerű alkalmazása,
- hazai jelentőségű kutatási újdonság/felfedezés,
- a tudományág fejlődésének elősegítése/új kutatási irányok kezdeményezése,
- gyűjteménygyarapítás, eddig ismeretlen/feldolgozatlan területeken jelentős mértékű forrásfeltárás, adatbázis-építés. (Az adatbázisok, katalógusok a szakmai nyilvánosság számára interneten – az Open Access elvét követve – elérhetőek kell legyenek.)

2. Publikációk — a publikációk értékelésénél szintén több szempontot célszerű figyelembe venni: a publikációk száma (évenként 3-5 publikáció nagyon jónak, ennél több publikáció kiemelkedőnek tekinthető egy-egy kutató esetében), ezek műfaji-tematikai sokfélesége, terjedelme, nemzetközi beágyazottsága. Ezen felül szükséges egy publikációs hierarchia felállítása az egy szerzős monográfiától a recenzióig, szaknyilatkozatig. Az értékelés ily módon figyelembe veszi a publikációk számát, illetve azoknak e hierarchiában történő elhelyezkedését éppúgy, mint azt, hogy mely nyelveken jelenik meg egy-egy írás. A kutatási eredmények nemzetközi jelenléte a bölcsészettudományokban nem csupán angol nyelven lehetséges; a német nyelv e tudományokban egyenrangú az angollal, s kutatási területektől függően egyéb világnyelveken történő publikációk is elképzelhetőek. A kelet-, közép- és dél-európai országok nyelvén megjelenő publikációk különös jelentőséggel bírnak e régió történeti kérdéseivel foglalkozó kutatók számára, akár a „magyar álláspont” közvetítése szempontjából is. Nem javasolt a nemzetközi referált folyóiratokban történő publikációk jelentőségének túlhangsúlyozása (mivel a bölcsészettudományokban és egyes társadalomtudományokban ez még nem vált általánossá), mint ahogy az idézettség jelentőségének túlhangsúlyozása sem. Az idézettség ugyanis nagyban függ az adott tudományterület vagy a kutatási irány méretétől, nemzetközi beágyazottságától, illetve a publikációk számától, és egy-egy bölcsészettudományi mű tudományos jelentőségét inkább mutatja a hosszú időn át folyamatosan érkező idézetek, hivatkozások száma, mint az egy év alatt szerzett idézettség. Fontos megvizsgálni a kutatócsoport tagjainak egyéni teljesítményét is, tekintettel arra, hogy a

bölcsészettudományokban alapvetően az egyszerezős publikáció a domináns gyakorlat. A kutatócsoport tagjainak publikációit a kutatócsoport összteljesítményének részeként kell értékelni. A publikációk esetében ugyanakkor pontosan jelölni kell, milyen mértékben támogatta a Lendület program az adott kutatást, publikációt, s milyen mértékben támogatták azt más pályázatok.

Az értékelés során figyelembe vehető publikációk:

- monográfiák/önálló kötetek/katalógusok/közreadások/forráskiadás,
- katalógus/adattár/adatbázis,
- szerkesztett tanulmánykötetek/konferenciakötetek,
- folyóiratcikk/tanulmány (utóbbi esetében: idehaza megjelent kötet, külföldön megjelent kötet, hazai vagy külföldi emlékkönyv),
- recenzió,
- szaknyilatkozat.

Külön vizsgálendő szempont (rangsorolás nélkül) a publikációk nyelve:

- magyar, vagy
- valamely világnyelv (angol, német, francia, olasz, spanyol, latin), vagy
- valamely szomszédos ország nyelve.

3. Konferenciák, előadások – a Lendület-kutatócsoportok esetében elvárható nemzetközi és hazai konferenciák szervezése, és az is, hogy a kutatócsoport tagjai részt vegyenek nemzetközi, illetve hazai konferenciákon. Az értékeléskor érdemes vizsgálni a szervezett konferenciák, illetve a konferencia-részvételek számát, továbbá azt is, hogy a konferenciákon/ülésszakokon történő részvétel alapja jelentkezés vagy meghívás volt. (A meghívás jelzi a kutatócsoport-tag hazai és/vagy nemzetközi ismertségét.) Fontos szempont az is, hogy az adott konferencián résztvevő kutatócsoport-tag a kutatócsoport kutatási területéhez kapcsolódó előadást tartott-e, ezzel tájékoztatva a hazai és/vagy nemzetközi kutató közösséget a kutatócsoport munkájáról, eredményeiről.

Az értékelés során figyelembe vehető:

- nemzetközi konferenciák szervezése,
- hazai konferenciák szervezése,
- nemzetközi előadások (jelentkezés vagy meghívás nyomán),
- hazai előadások (jelentkezés vagy meghívás nyomán),
- egyéb típusú előadások, meghívás alapján (rádió, tudományos közösség, ismeretterjesztés, stb).

4. A nemzetközi beágyazottságot nemzetközi konferenciák szervezése, illetve az azokon való részvétel segíti elő. Ezen felül rendkívüli jelentősége lehet a hasonló típusú, hasonló tematikában dolgozó külföldi kutatócsoportokkal, vendégprofesszorokkal, kutatótársakkal történő együttműködés, a nemzetközi *study group*okban való részvétel. Itt meghatározó szerepet kaphat a szomszédos országok kutatóival folytatott intenzív együttműködés, esetlegesen nemzetközi pályázatokban való társkutatói részvétel.

Az értékelés során figyelembe vehető:

- a kutatócsoport nemzetközi együttműködései (esetleg nemzetközi pályázat révén),
- külföldi vendégkutatók fogadása,
- intézményi kapcsolatok kialakítása,
- részvétel *study group*ban.

5. Az utánpótlás-neveléshez, a tudományágra kifejtett hatáshoz a Lendület-kutatócsoportoknak esetében az egyetemi és doktori hallgatók kutatásba való bevonása járul hozzá, másfelől a tehetséges fiatalok számára egyszeri alkalmat nyújt, hogy világszínvonalú bölcsészet- és társadalomtudományi kutatásokban vegyenek részt. A kutatási eredmények közvetlen tudományos hasznosulása is mérhető a fiatal kutatók bevonásának értékelésekor. Az értékelőnek hasonlóképpen érdemes megvizsgálnia a Lendület-kutatócsoport helyét, szerepét és hatását az adott tudományágban, és általában véve a bölcsészettudományokon belül.

Az értékelés során figyelembe vehető:

- a kutatási utánpótlás nevelése (doktorjelöltek, egyetemi hallgatók, szakdolgozatok, disszertációk száma),
- a kutatócsoport-tagok részvétele a felsőoktatásban,
- a kutatócsoport működésének közvetlen hatása a tudományágra (versenyhelyzet kialakítása, ösztönző szerep, új minőség bevonása).

6. A nyilvánosság előtti jelenlét, közvetlen társadalmi hasznosulás – a bölcsészet- és társadalomtudományi kutatók sok esetben aktívan vesznek részt a nemzeti örökség ápolásában, illetve annak megőrzésében, mint ahogy kutatói munkájukról gyakran nyílik alkalmuk a szélesebb nyilvánosság tájékoztatására. A társadalmi hasznosulás ezen a ponton közvetlenül mutatkozik meg, s kutatási eredményeiket kiállításokon, népszerűsítő publikációkban, tankönyvekben, vagy jelentős számú médiafellépés nyomán is eljuttathatják a nyilvánossághoz. Ebből kifolyólag fontos a megjelenés mérése a bölcsészet- és társadalomtudományi kutatócsoportok eredményességének megítélésében.

Az értékelés során figyelembe vehető:

- nemzeti örökség ápolása/kulturális örökségvédelem,
- kiállítások,
- népszerűsítő írások, előadások, kerekasztal-beszélgetések,
- médiajelenlét,
- megjelenés az alap- és középfokú oktatásban.

7. Egyéb szempontok – a Lendület-kutatócsoportok eredményességét vizsgálva további szempontok is felmerülhetnek, így például a Lendület-projekt idején elnyert további pályázati támogatások száma és nagyságrendje, vagy a tudomány-szervezői és szakértői tevékenység. A pályázatok elnyerésekor egyelőre nem tekinthető elsődleges szempontnak, hogy az elnyert pályázat hazai vagy nemzetközi finanszírozású, mivel a bölcsészet- és (egyes) társadalomtudományok többnyire nemzeti tudományok, így kisebb eséllyel indulnak a nemzetközi projekteket előtérbe helyező pályázatokon (vagy egyszerűen nincs is megfelelő pályázati kiírás számukra). Az értékeléskor szükséges azt is figyelembe venni, hogy a bölcsészet- és társadalomtudományok lényegesen alacsonyabb összegeket igényelnek kutatásaik

megvalósításához, hiszen eszközbeszerzési igényük többnyire nem jelentős. Jogos elvárás azonban egy bölcsészet- és társadalomtudományi Lendület-kutatócsoporttól, hogy a Lendület-projekt költségvetését más projektekből származó forrásokkal bővítse.

Az értékelés során figyelembe vehető:

- elnyert további projektek,
- tudományszervezői tevékenység/hatás,
- szakértői/tanácsadói tevékenység,
- egyéb, az eddigiekben nem felsorolt, azonban az értékelő megítélése alapján lényeges szempontok.

Az értékelés módja

Az egyes szempontok részletezésében felsorolt kategóriák közül általában véve legalább kettő, de lehetőség szerint ennél több esetben szükséges kiemelkedő teljesítményt nyújtani a „kiváló” értékeléshez. Az alpontok – a publikációs hierarchia kivételével – nem értékelési, vagy rangsorbeli sorrendet jelölnek. Az értékelés a következőképpen számszerűsíthető: minden szempont 100 ponttal értékelhető (85-100 pont „kiváló”, 68-84 pont „jó”, 51-67 pont „megfelelő”, 0-50 pont „nem eredményes” értékelést jelent). A számszerűsített értékelés mellett az írásbeli értékelés, a pontszám indokolása elengedhetetlen. A hét szempont szerint adott pontszámok alapján kell kiszámítani a kutatócsoport százalékosan megadott összteljesítményét, amely meghatározza az értékelés eredményét:

„*Kiváló*” értékelés: 85-100%,

„*Jó*” értékelés: 68-84%,

„*Megfelelő*” értékelés: 51-67%,

50% alatt az értékelés „*nem eredményes*”.

Az Élettudományokhoz tartozó

Lendület-kutatócsoportokkal szemben támasztott elvárások

Az első évet követő beszámoló legfontosabb célja a támogató tájékoztatása arról, hogy a kutató és a befogadó intézmény milyen specifikus erőfeszítéseket tettek a kutatócsoport sikeres működéséhez szükséges személyi és módszertani feltételek megteremtésének érdekében. Csak ennek egyértelműen látható hiányában kerül sor részletes értékelésre, esetleg a támogatás megvonására. Az első évet követő beszámolóban a kutató összefoglalja, hogy milyen szakmai útvonalakon indult el, milyen elméleti vagy kísérleti próbálkozásai voltak. Az értékelő feladata az, hogy mentorként olyan érdemi visszajelzést adjon a vezető kutató számára, amellyel segítheti a kutatási irány esetleges korrigálásában.

A második évet követő beszámolóban már láthatóvá kell tenni az elvégzett munka várható vagy esetleg már meglévő eredményeit. Publikációs kényszer ebben az évben még nincs, elkerülendő, hogy az a kutatókat gyorsabban megjelentethető és – ebből kifolyólag – gyakran közép-szerű tanulmányokra ösztönözze.

A harmadik év végére a kutatócsoportnak fel kell mutatnia minél több, de legalább **egy, valódi nemzetközi visszhangot elérő saját, eredeti tudományos eredményt**. Ebben az esetben folytathatja munkáját még legalább két évig.

Három év tudományos munka után 3 komoly, a szakterület fejlődésére valódi hatást jelentő saját felfedezés vagy fejlesztés **„kiváló”** teljesítménynek minősül.

Nemzetközi szinten is elismerésre méltó, és ezért **„jó”** teljesítménynek minősül 3 év kutatás után 2 fontos tudományos eredmény elérése.

Végül elvárható, hogy a kutatócsoport legalább 1 nagy eredményt tudjon publikálni 3 év kiemelt támogatás után, ami a **„megfelelő”** teljesítményhez szükséges.

Mivel az egyes tudományterületen különbözik annak megítélése, hogy mi számít valóban nagy hatású eredménynek, ezért ezt mindig az adott szakterület képviselői tudják a leginkább mérlegelni. Néhány általános szempontot azonban célszerű megállapítani, így például az élettudományok területén **valódi nemzetközi visszhangot elérő tudományos eredményként** automatikusan elfogadásra kerülnek azok a publikációk, amelyek:

- legalább 10 impaktfaktorral rendelkező folyóiratban jelennek meg,
- vagy a Nature Index-ben szereplő folyóiratokban (azaz a legnagyobb láthatóságot biztosító vezető folyóiratokban) jelennek meg,
- vagy a SCImago Journal Index besorolása szerinti D1-es folyóiratban jelenik meg,
- vagy függetlenül attól, hogy melyik szakmai folyóiratban jelentek meg, a megjelenés utáni éves független hivatkozásuk legalább 12.

A fentiekén kívül a Szekció figyelembe veszi az egyes szakterületek specifikumait.

A kutatócsoport teljesítményeként az a közlemény ismerhető el, amelyben az első, utolsó vagy levelező szerző önállóan vagy megosztva a kutatócsoport vezetője, és a közleményben feltüntetésre került a támogatás forrása.

A Lendület támogatás ideje alatt elnyert, legalább azzal **megegyező összegű hazai vagy nemzetközi pályázati támogatás** önmagában elegendő a **„kiváló”** minősítéshez.

A záróbeszámolóban (4,5 év szakmai munka után) 5 kiemelkedő eredmény nemzetközi szinten is **„kiváló”** teljesítménynek számít, amennyiben az 5 felfedezés közül legalább kettő értéke nagyobb, mint 10 IF, a többi (legalább három) pedig SCImago D1-es közlemény.

„Jó” eredmény a legalább 3 felfedezés, amely közül legalább 1 értéke nagyobb, mint 10 IF, a többi (legalább kettő) pedig SCImago D1-es közlemény.

„Megfelelő” minősítést kap az a kutatócsoport, amelynek 5 év alatt legalább 1 olyan közleménye van, amelynek IF-a nagyobb, mint 10, vagy legalább 2 közleménye megjelent SCImago D1-es folyóiratban.

A felsorolt mutatókat el nem érő kutatócsoport **„nem eredményes”** minősítést kap.

A Matematika és Természettudományokhoz tartozó Lendület-kutatócsoportokkal szemben támasztott elvárások

Az első év utáni beszámoló legfontosabb céljaként a támogatónak arról kell képet kapnia, hogy a kutató és a befogadó intézmény milyen specifikus erőfeszítéseket tett a kutatócsoport sikeres működéséhez szükséges személyi és módszertani feltételek megteremtésének érdekében.

A szakmai értékelő feladata, hogy mentorként olyan érdemi visszajelzést adjon a vezető kutató számára, amellyel segítheti a kutatási irány esetleges módosításában, valamint abban, hogy Lendület-kutatócsoportjával minél fókuszáltabban, a nemzetközi szinten minél komolyabb eredmény elérésére törekedjen.

A harmadik év lezárulása után – mivel ekkorra már láthatóvá válik, hogy a kutatócsoport milyen teljesítményre képes – egy részletes, érdemi kiértékelést kell végezni.

A Lendület-kutatócsoportok teljesítményének értékelésekor a Matematika és Természettudományi Szekció elsősorban a következő két szempontot veszi figyelembe:

- A támogatási periódus végére a kutatócsoportnak fel kell mutatnia **minél több, de legalább egy, nemzetközi visszhangot kiváltó, jelentős saját hozzájáruláson alapuló, új tudományos eredményt.**

Egy tudományos eredmény akkor számít a Lendület-kutatócsoport saját felfedezésének, ha a publikáció első szerzője (illetve – azon szakterületeken, amelyeknél a szerzők feltüntetési sorrendje nem lényeges – vezető szerzője) és levelezőszerzője egyaránt a Lendület-kutatócsoport tagja.

A matematikai és természettudományos kutatásokban, valamint a műszaki területen nem lehet egységes számokban kifejezni a kiválóság szintjét. Ezért az értékelés során, a teljesítmény és a visszhang mérésénél figyelembe kell venni az adott szakterület specifikumait, valamint mind a hazai, mind a nemzetközi átlagos színvonalát és élvonalát. Szakértői véleményt kell kérni az adott területen belül a publikációk minőségéről, jelentőségéről, beágyazottságáról a nemzetközi élvonalbeli kutatási irányokba, amiben a megjelenés helyének átlagos impakt faktora csak orientáló adat lehet. „**Kiváló**” minősítés három év után publikációs teljesítmény hiányában nem adható, a semmilyen vagy a semmilyen reakciót (idézetet) ki nem váltó többéves kutatási teljesítmény elégtelen.

- Az értékelésnek lényeges szempontja az újonnan elért eredmények/kapcsolatok révén elnyert **új hazai és nemzetközi** (bilaterális, ERC, V₄, EU, ENSZ, NATO, ESA, SNF stb.) **pályázati támogatások** megléte, amelyekben a Lendület-kutatócsoport vezetője témavezető, vagy bizonyíthatóan meghatározó szerepe van. Kizárólag a hazai pályázati rendszerben elért eredmények felmutatása nem elegendő.

